

O'ZBEKISTON  
RESPUBLIKASI  
MILLIY KITOB FALATASI

Vatan yagonadir, Vatan vittadir!


Teng

# YULDUZI

O'zbekiston Respublikasi bolalar va o'smirlar gazetasi

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

2009-yil  
5-yanvar  
N:1  
(66698)



V.MYASNIKOV olgan suratlar



2009-yil – Qishloq taraqqiyoti va farovonligi yili

## QISHLOG‘IM OBOD BO‘LADI

*Men Alisher ismli bolani yaxshi bilaman. Uning dunyoga kelishi ham qutlug‘ kunlarga to‘g‘ri kelgan. Negaki, u istiqlol tengdoshi.*

Alisher qishloqda tug‘ilgan. Shahardagi hayot uni hamisha maftun etsa-da, u o‘z qishlog‘ini hech bir go‘zal joyga alishmaydi.

Taqdir taqozosizi bilan ularning oilasi Toshkentga ko‘chib keldi.

Shu bois, u poytaxtdagi Sharqshunoslik akademik litseyga o‘qishga kirdi.

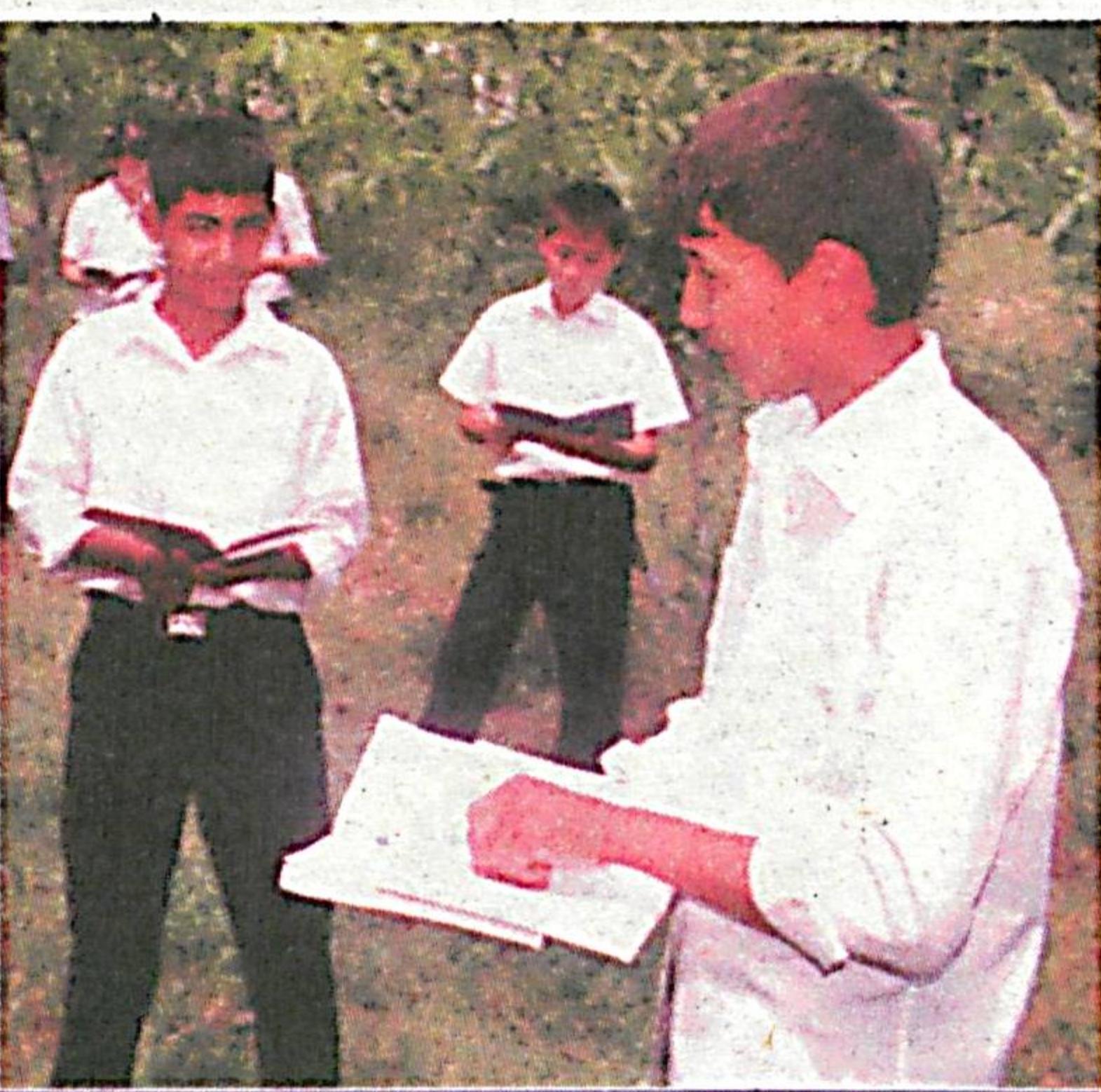
– Nechta tilni bilasan?

Alisher o‘ziga dabdurustdan berilgan bu savoldan hayron bo‘ldi. Yalt etib suhbatdoshlariga qaradi.

Ularning chehrasida do‘stona mehr, iltifot sezilib turardi.

– Rus, ingliz, arab, xitoy va albatta o‘zbek tillarini, – jilmayib javob berdi u.

Alisherning poytaxtdagi do‘stlari bilan tanishuvi ana



shunday samimiyat bilan boshlangan edi.

– Alisher, bugun darsga tayyor emasmiz. Bizni qutqar, – ayrim talabalarning aytgan «iltimos»lari uni xursand qildi. Sababi, u o‘tgan va yangi mavzuga mazza qilib tayyorlanib kelgan edi-da. Qo‘sishimcha adabiyotlardan, internetdan foydalandi, qiziqarli ma‘lumotlar to‘pladi. O‘zi bilgan, o‘rgangan bilimlarini o‘rtoqlariga ham o‘rgatishni juda-juda xohlardi.

Ustoz ham buni sezgandek uni doskaga chaqirdi. Alisherning fikrlari tiniqligi, ilmgaga chanqoqligini ustoz yaxshi bilardi. Shuning uchun ham o‘z hamkasblari bilan qanday fikrashsa, bahslashsa va tortishsa, Alisher bilan ham shunday suhbatlashardi. Bu esa tinglovchilarga olam-olam zavq bag‘ishlar, ularning bilim dunyosiga kirib borishlariga turtki bo‘lardi. Talabalarga aynan shu kerak edi. Hatto «osongina» mavzuga tayyor emasliklaridan uyalishardi.

Tanaffus bo‘lishi bilan sinf sardori Jahongir:

– Hamma tarbiyaviy soatga, – deb yana bir bor eslatib qo‘ydi. Bu dars erkin mavzuga bag‘ishlangandi. Dilbar ona haqida, Sevara muhabbat mavzusida she‘r yod olishdi. Shohruh va Baxtiyor kichik sahna ko‘rinishi orqali monolog aytishdi. Navbat Alisherga keldi. U Vatan haqida so‘z yuritdi.

– Yurt ozod bo‘ldi! Bu gaplarni hali mакtabga bormasimdan avvalroq ko‘p bora eshitgandim. O’shanda: «Nima, biz tutqunlikda edikmi?» degan savol qiyndardi. Yillar o‘tib, haqiqiy ozodlik nima ekanligini angladim. Bir kuni otamga:

– Siz juda baxtlisiz. Mustaqillik e’lon qilinishining guvohi bo‘lgansiz.

Shunda otam:

Men esa sizlarga – farzandlarimga havas qilaman. Chin ma‘nodagi baxtiyor insonlarsiz. Sizlar yurting buyukligi uchun xizmat qilasiz. Bu faxr, iftixor emasmi... – dedilar ko‘zlariga yosh olib.

Otamning bu gaplari meni hamisha sergaklantiradi.

Men qishlog‘ farzandiman. Qishlog‘im men bilan yana-da obod bo‘ladi. O‘qishlarimni tugatib, bilimim, mehnatimni o‘z qishlog‘imning rivojlanishiga sarflayman. Qishloqdoshlarim esa men bilan faxrlanadi.

Talabalar chapak chalib yuborishdi. Chunki bu gaplar Mustaqillik tengdoshlari – Alisherlarning yurakdan aytgan so‘zlari edi.

Feruza SOYIBJON qizi

## MEN HAM KO‘P XAT YOZAMAN

«Assalomu alaykum, «Tong yulduzi» tahririysi!....»

Har gal sizning maktubingiz shunday boshlanadi. So‘ng, o‘z shahringiz, mакtab-u do‘stlaringiz haqida yozasiz. Orangizda hatto o‘z ijodidan namunalar yuboradiganlar bor. Ularga havas qilib do‘stlashmoqchi bo‘lganlar qancha... So‘nggi vaqtarda esa bize e’lon qilgan tanlovlari, jumboqli rasmlarga ko‘pchililingiz javob ham yo‘lladingiz. Demak, siz gazetamizni o‘qib bormoqdasisiz. Barakalla, biz yil davomida xat yozgan barcha muxlislarimizdan minnatdormiz.

Axir orangizda bir yilda necha marotalab maktub bitganlar bor. «Endi men ham ko‘p xat yozaman», deysizmi? Marhamat! Hozircha esa tengdoshlarining yozganlarini o‘qib ko‘raylikchi. Qani, kim nima haqida yozgan ekan?!

Qashqadaryo viloyati, Koson tumanidan Jobir Ismatillayev yana bizga xat yozibdi. Maktabining tashkil topganiga 15 yil to‘lganligi munosabati bilan katta bayramga tayyorgarlik ko‘rishayotgan ekan.

Surxondaryo viloyati, Sho‘rchi tumanidagi 50-mакtab o‘quvchisi Mahbuba Normamatova esa bizga bir necha bor xat yozganini ta‘kidlab o‘tibdi. Va o‘z dugonasi haqida yozib, Toshkent va boshqa viloyatlarda yashovchi tengdoshlari bilan do‘stlashish niyati borligini bildiribdi. Sizda ham bu istak bo‘lsa, Mahbubaga xat yozing!

Zarnigor Tojiboyevani ham yaxshi taniysiz. U Andijon viloyati, Jalaquduq



tumanidagi 15-mакtabning 8-«B» sinf o‘quvchisi. Bizga doim xat yozib turadi. Bu galgi xatida gazetaning birorta ham sonini qoldirmay o‘qib borayotgani haqida yozganiga ishonasizmi?

Sirdaryo viloyatidan esa bir emas, uchta xat kelibdi. Guliston shahridagi 16-mакtabning 7-«G» sinf o‘quvchisi Muhayyo Yunusova ona yurtimiz ravnaqi, «Yoshlar yili»ning imkoniyatlarga boy tarzda o‘tgani haqida so‘z yuritibdi. Sinfoshi Zuhra Irismatova esa gazetamizning yosh muxbiri bo‘lishni xohlar ekan. U she‘r, xabarlar yoza boshlabdi. Boyovut tumanidan Furqat Karimov esa hikoyalari yozib yuboribdi. Bir hikoyasi yolg‘onchilik haqida ekan. Bilasizmi, Furqatjon bizning ashaddiy muxlisimiz. Yil davomida bir nechta xatlar yozdi.

Asolat Po‘latova esa xatlari gazeta sahifasidan o‘rin egallayotganidan xursand bo‘lib, bizga yana maktub yo‘llabdi. U Jizzax viloyati, G‘allaorol tumanidagi 17-mакtabning 9-sinf o‘quvchisi. Asolat, shuningdek, «Quvnoq tanaffus»dagi rasmlı jumboqqa u ham javob topganini va g‘olib bo‘lgan tengdoshlariga havas qilganini yozibdi.

Rang-barang xatlarni o‘qib, endi men ham ko‘p xat yozaman, deyayotgan bo‘lsangiz kerak. Yozing, qordek oppoq xatlaringiz yurt kezsin! Xat yozish fikringizni chirolyi, ifodali bayon qilishni o‘rganishingizga yordam beradi. Va albatta, xatlaringiz o‘zingizga o‘xshagan namunali, tartibli bo‘lsin!

Sayyora JO‘RAYEVA

(Hikoya)

G‘ayrat kompyuter o‘yiniga berilib ketgandi. Boyagina shu nimqorong‘i xonaning o‘zida tanishgan Ilhom ismli u tenggi bola ham yonida edi.

...G‘ayrat kompyuter orqali boshqarayotgan avtomobilini yo‘lda uchragan turli to‘siqlardan ehtiyyotkorlik, ayni vaqtida chapdastlik bilan olib o‘tishga harakat qilar, Ilhom esa boshqaruvchi do‘stiga ko‘mak berganday:

– Chäpqa... endi esa o‘ngga. Ehtiyyot bo‘l, – deya dalda bo‘lib turardi.

– G‘ayrat!

Bola juda tanish ovozdan bir qalqib oyoqqa turdi.

Qarasa, kompyuterxonaga kiraverishdagi nusxa olish apparati yonida dadasi Sobit aka allaqanday qog‘ozlarni ushlab turardi.

Essiz, G‘ayrat o‘yinga berilib, xonaga tasodifan kirib kelgan dadasini payqamay qolgani-chi?!

Sobit akaning qalin o‘siq qoshlari



chimirilib, o‘g‘liga jiddiy tikilib qoldi.

– Sen bu payt maktabda bo‘lishing kerak edi-ku. Bu nimasi?

G‘ayrat oyoqlari shalvirab, zo‘rg‘a dasasiga yaqinlashdi. Nima deyishni bilmay, bir zum kalovlanib turdi.

– Nega indamaysan? Gapir!

– D...dada, bilasizmi? O‘quituvchimizning ko‘pi kasal. Ikkinci soatdan so‘ng dars bo‘lmadi. Zerikib, bu yoqqa...

G‘ayrat boshqa gapirishga jur‘at topolmay, odob saqlab, boshini egib turdi.

– Darslar bo‘lmadi, degin... Hali sen tushlikka deb olgan pullaringni o‘yinga sarflayapsanmi? Ko‘p dovdiramay, tezda uya yetib bor.

Sobit aka shoshib turgan ekanmi, nusxa ko‘chirish apparatida

ko‘paytirilgan hujjalarni taxlab, sumkasiga solgan ko‘yi tashqariga otildi.

G‘ayrat tushga yaqin uya qaytayotib, yo‘lda sinfdosh qo‘shnisi Jo‘raga duch kelib qoldi.

U erta bilan havo bulut bo‘lganiga soyabon bilan maktabga borgandi. Hozir esa bir qo‘lida papka, bir qo‘lida soyabonni aylantirib, bamaylixotir uya qaytayotgandi.

G‘ayrat unga ko‘zi tusha solib:

– O‘quituvchilar meni so‘rashdimi? – deya o‘smoqchilay boshladi.

– Ha-a, so‘rashdi...

– Nima deding? Kasal deb qo‘ydingmi?

– Ha, aytdim. Ertalab nima tayinlagan bo‘lsang, o‘shani aytdim. Kasal yotibdi, ahvoli juda og‘ir, dedim, bildingmi?

– Boplabsan!– G‘ayrat uning gaplaridan ichdan suyundi-yu, ammo sinfdoshining so‘zlarida allaqanday kesatiq, piching, alamzadalik ohanglarini sezganday bo‘ldi. Uning semiz, go‘shtor, baqaloq yuzi doimo qizillikka moyil edi. Bu safar xuddi sovqotganday gezarib ketgandi.

## DADANGDAN

## HECH QIZARMANG, QIZALOQLARIM!

*Qizlar akademiyasi!  
Xalqimizda «Qush uyasida ko'rganini qiladi», degan maqol  
bejiz aytilmagan. Tarbiya eng avvalo oiladan boshlanadi. Hayotga  
ilk qadam qo'ygan qizaloqlarimiz o'zi unib-o'sayotgan muhitga  
qarab taqlid qila boshlaydi. Zero, farzandlar tarbiyasi har  
birimizning oldimizdag'i katta burchdir. Yangi yilga siz azizlarga  
atab tahririyatda «Qizlar akademiyasi» rukni ochildi. Bu ruknni  
hayotning katta sinovlarini boshidan kechirgan Manzuraxon  
opangiz o'zining «Hech qizarmang, qizaloqlarim!» maqolasi bilan*



Mening go'zal, zukko qizaloqlarim! Siz chindan-da go'zalsiz, ko'cha-ko'yda barcha sizga havas bilan qaraydi. Lekin bilib qo'ying, ular kiyinishingizga emas, sizning odob-axloqingizga, ichki dunyoingizga ko'proqe'tibor berishadi. Siz esa buni payqamaysiz ham. Kattalarning nigohlari juda o'tkir bo'ladi. Ular hayot tajribalaridan kelib chiqib, yuzingizga qarab, sizni qanday oilada tarbiya topganingizni, ota-onangiz kim ekanligini darrov ayтиb berishadi. Birgina salom berishingizdan tortib, avtobus yoki jamoat joylarida o'zingizni tutishingiz, yurish-turishingizdan, kiyinish madaniyatizingizdan bilib olishadi. Sizningcha, qanday qizlar chiroyli bo'lishadi? O'ziga oro bergen, zamonaviy taqinchoqlar-u zeb-ziynatga burgangan qizlarmi yoki aksincha, oddiygina kiyingan, sochlarini tartibli qilib

turmaklagan, yuzlariga bo'yoq surtmagan milliy libos kiygan qizlarmi? Albatta, ikkinchi toifali qizlar-da, shunday emasmi? Ularni yurish-turishidan, salomlashishidan, o'zini tutishidan axloqi ko'rinish turadi.

Dilbar qizlarjon! Siz endigina o'smir yoshdasiz. Bu yoshda siz o'qishda va uy yumushlarida biroz erinchoqroq bo'lib qolishingiz tabiiy. Siz bunday holatdan qutulishga harakat qiling. Men har sohada birinchi bo'lishim kerak, namunali qiz bo'lib, ota-onamga faqat «rahmatlar» olib kelishim shart, degan fikrni maqsad qilib qo'ying. Bu hayotga qadam qo'yishingizda eng to'g'ri yo'l bo'ladi. Boqibeg'amlik girdobiga tushib qolsangiz, undan sizni hech kim qutqara olmaydi.

Ustozlaringizdan gap eshitasiz, ota-onangizga ham tashvish orttirasiz. Eng asosiysi, ishlarining yurishmaydi. Bilganlaringiz ham esingizdan chiqib ketadi. Pandomuz so'zlarim uchun meni kechiring, qizaloqlarim! Lekin bu achchiq haqiqat.

Sizga bir misol keltiraman: Qo'shni ming 6-sinfida o'qiydigan qizchasi bor. Ismi Dilnoza. O'zi juda tirishqoq qiz. Ko'rgan odamning havasi keladi. Maktabga peshinda borsa-da, ertalab barvaqt turib, ko'chahovlilarni supuradi, so'ng, onasining ishxonasiga borib yordamlashishgayam ulguradi. Uyiga qaytib, darrov ovqatlanib, maktabga boradi.

Albatta, bu ishlar kichikkina bir qizcha uchun ko'plik qiladi. O'qishni ham, iishni ham bir yo'la olib boryapti. Ertaga mustaqil hayotda qiyalmaydi, qoqilmaydi, hayot sinovlarini dadil yengib o'tadi. Uning birdan-bir niyati – olyi o'quv yurtiga kirib, ota-onasiga munosib farzand bo'lish.

Jon qizaloqlarim, sizlarning orangizda uy yumushlariga bo'yni yon bermaydigan ba'zi qizlar bo'lsa, o'zlariga to'g'ri xulosa chiqarib olishadi, deb o'layman. Dilnozadan o'mak oling. Goho qizlarimizning o'z qilmishidan qizarib ketganiga guvoh ham bo'lamiz. Bas, shunday ekan, biz ularga kattalar oldida sira yuzingiz qizarmasin, degimiz keladi.

*Sevimli qizaloqlarim, oralarining mehnatsevar, o'qish-ishda faol dugonalarining ko'p bo'lsa kerak. Bizga maktub orqali ular haqida (suratlari bilan) yozib yuborsangiz, mamnun bo'lardik. Maktublarining kutib qolamiz.*

## BAHRU BAYT AYTISHDI



Poytaxtimizning Mirobod tumaniida 218-maktabda o'quvchilarga puxta bilim berish bilan bir qatorda, ma'rifiy tadbirdilar o'tkazib turiladi. Kuni kecha maktabda tumandagi barcha maktablarning kutubxonasi mudirlari ishtirokida «Kitobsevarlar marafoni» o'tkazildi. Marafon davomida oltinchi sinflarning o'quvchilaridan tashkil topgan «Zakovat», «Bilimdon» va «Kitobsevarlar» jamoalari to'rt shart, ya'ni «Kitob ta'rifi», «Mahallamiz yozuvchilari – bizning faxrimiz», «Romanlarni nomma-nom sanash» va «Bahru bayt» aytish bo'yicha o'zarो bellashdilar.

Tadbirda ishtirok etgan shoirlar Barot Isroi, Tursunboy Adashboyev, yozuvchilar To'lqin Hayit va Said Anvar o'quvchilarining har bir chiqishini adolatli baholab bordilar. Shunisi diqqatga sazovorki, o'quvchilar qaysi soha bo'yicha savol berilmasin, puxta va mukammal javob berishga intildilar. Javoblar bolalarni kitob bilan yaqindan do'st ekanligini namoyon etdi. Marafon davomida zalning bir chetida turgan mo'jazgina qutiga ustozlar, o'quvchilar va mehmonlar dildan chiqarib ataganlarini tashlashdi. Ma'lum bo'lishicha, shu yo'l bilan maktab kutubxonasi noyob kitoblar bilan boyitilar ekan. Aslida gap undayam emas. Bunday tadbirdilar o'quvchilarining faolligini oshiradi. O'z fikrini ochiq-ravshan bayon qilishga o'rgatadi. Bir narsaga amin bo'ldikki, 218-maktab tajribasi ibratlidir. Ulardan o'rganib, o'mak olsa arziydi.



Yusuf ABDULLAYEV

ishiga nomunosib salmoqlanib gapira boshladi.

– Bilasanmi, G'ayrat, bekorga jahlim chiqayotgani yo'q. Senga yaxshilik qilaman, deb o'zim ko'pchilik oldida yolg'onchi bo'lib qoldim. Bugun dadang maktabga boribdilar. Sinfga kirib, hamma voqeadan xabar topdilar. Shuning uchun sizlarnikiga borolmayman!

«Demak, dadam kompyuter xonada meni ko'rgach, maktabga boribdilar-da», G'ayrat shu xayolga keldi-yu, undan qochishni xohlaganday asfalt ko'cha bo'ylab tez-tez yurib, tobora uzoqlashib borayotgan Jo'raning ortidan serraygancha qarab qoldi.

Dahlizdan oyoq uchida yurib, ichkariga kirmoqchi bo'lgan G'ayrat, aksiga olib dadasi xonada ekanligini sezib qoldi.

– Shu paytgacha bu bola qayoqlarda dovdirab yurgan ekan-a? – Sobit akaning onasiga aytgan baland ovozdagi so'zlarini eshitdi-yu, «Nahotki dadam urishmoqchi bo'lib, poylab o'tirgan bo'lsa?» degan vahimali o'y bir zumda butun vujudiga lohaslik olib kirdi. Shu tobda eshik tutqichini ushlagan barmoqlari titrayotganini o'zi ham sezmasdi...

Ulug'bek MUSTAFO,  
Yangiyo'l tumani, Xalqobod qo'rg'oni

## YANGI YIL ODATLARI

31-dekabr kuni dasturxon bayramona bezatilib, yaxshi niyatlar bilan Yangi yilni kutib olish barchaga zavq bag'ishlaydi. Ushbu bayram har bir davlatda o'ziga xos nishonlanadi.

## TANGA VA ATIRGUL

Bolgariyada Yangi yilni barcha o'z uyida kutib oladi. Shu kuni oilaning eng kichik a'zosi archa yonida turib, barchaga qo'shiq kuylab beradi. Kichkintoyga minnatdorchilik tariqasida kattalar sovg'a ularashadilar. Soat millari 24.00 ko'rsatganida, hamma bir-birini qutlaydi. Shundan so'ngina uy bekasi o'zi pishirgan pishiriqni kesa boshlaydi. Kimga pishiriq ichidan tangacha yoki atirgul bargi chiqsa, yil davomida unga boylik va muhabbat yo'ldosh bo'ladi, deyishadi. Bu an'ana Ruminiya va Avstraliyada ham mayjud.



## QOG'ODZAGI ISTAKLAR

Buyuk britaniyaliklar Yangi yil kuni orzu-istiklarni qog'ozga yozib, uni yonib turgan pechkaga otishadi. Qog'oz yonib, tutuni havoga ko'tariladi. Ular osmonga chiqqan ezgu tilaklarini «Father Cristmas», ya'ni Qorbobo ro'yobga chiqarishiga umid qiladilar. Inglizlar ushbu kunda bir-birlariga sovg'a taqdim etadilar. Bu sovg'alar ichida albatta Yangi yil ramzlari ifodalangan otkritkalar bo'lishi shart, deb hisoblaydilar.

## AYOL QORBOBO

Italiyada eski yil so'ngida derazadan eski va kerakmas bo'lgan buyumlar uloqtiriladi. Italiyaliklar Yangi yilga yangi buyumlar bilan kirishga odatlanganlar. 31-dekabrda erkak va ayollar o'z yaqinlariga qizil kiyim sovg'a qiladilar. Ularda aynan shu rang Yangi yil belgisi hisoblanadi. Kichkintoylar esa Qorqizdan emas, aksincha, ayol Qorbobidan sovg'a kutadilar.

ZEBO qiz tayyorladi

## UYALAMAN...

Yo biror narsadan jahli chiqyaptimikan? Balki maktabda birortasi bilan urishgandir? G'ayrat turli xayollarga borsada, surishtirgisi kelmadidi. Nima qiladi battar uning asabini qaynatib.

G'ayrat Jo'ra bilan yo'l bo'yidagi atrofiga quyuq tollar ekilgan hovuzgacha gaplashmay bordi. So'ng, xayoliga kelgan fikriunga bildirib:

– Menga qara, o'rtoq... yaxshililing uchun rahmat. Kechqurun biznikiga kel. Video tomosha qilamiz, – dedi.

Jo'ra yurishdan to'xtab, biroz o'ylanib turgach:

– Yo'q, borolmayman, og'ayni, – dedi ohista tovushda.

– Nima uchun?

– Bilsang, dadangdan uyalaman.

Jo'raning negadir qizarinsirab aytgan so'zlar va holati G'ayratning kulgisini qistatdi. Hoholab kulishdan arang o'zini tiyib:

– Esing joyidami, o'rtoq, nimalar deyapsan? Nega dadamdan uyalarkansan! – dedi ajablanib.

Jo'ra kuz bo'lganiga mayda sariq barglari hovuzga to'kilayotgan tollarga qarab bir zum jum qoldi. So'ng,

## O'TTIZ YILLIK QADRDONIM

«Tong yulduzi» mening o'ttiz yillik qadrdom, desam ajablanmang. Sababi, mana yigirma yildirki, o'zim tafsil olgan maktabda bolalar tashkilotiga rahbarlik qilib kelyapman. O'quvchilarim bilan birgalikda gazetaning har bir sonini katta qiziqish bilan o'qib chiqamiz, maqola va xabarlarini muhokama qilamiz.

Kelgusi yil gazetamizning 80 yilligini nishonlaymiz. Shu munosabat bilan ko'plab tadbirdar, davra suhbatlari o'tkazishni rejalashtiryapmiz. Tadbirdarimizni qiziqarli, mazmunli o'tishi uchun gazetaning tarixi, birinchi sonining qachon va qayerda chop etilgani, birinchi Bosh muharriri kimligi, avval qanday nom bilan atalgani, qo'yinchisi, gazeta haqida batafsil ma'lumot berishingizni so'rayman.

Rahima OTAJONOVA,

Xorazm viloyati, Shovot tumanidagi 41-maktab bolalar tashkiloti yetakchisi

### TAHRIRIYATDAN:

Darhaqiqat, bu yil 1-avgustda Respublika bolalar va o'smirlar gazetasini «Tong yulduzi»ning «Lenin uchquni» nomi bilan chiga boshlaganiga roppa-rosa 80 yil bo'ladi. Shu yillar mobaynida bu tabarruk dargohda qanchadan-qancha bolalar ijodkorlari, shoir-u yozuvchilari, mahoratlari jurnalistlar, bolaqlabli insonlar mehnat qilishmadi deysiz?! Ularning har biri jonli bir tarix.

Hamkasblarimizning tahririyatda faoliyat ko'rsatgan yillaridagi xotiralari bugungi o'quvchilarimizga ham juda qiziqarli, maroqli bo'ladi, deb o'ylaymiz. Shu maqsadda «Qadrdom gazetam» nomli yangi rukn tashkil qildik. Bu dargohda mehnat qilgan barcha insonlarni hamkorlikka chorlaymiz.

Quyida xorazmlik muxlisamiz Rahima Otajonovaning iltimosiga ko'ra, gazeta tarixiga oid ayrim ma'lumotlarni keltirib o'tmoqchimiz:

«Tong yulduzi» (*«Lenin uchquni»*) gazetasining I-soni 1929-yili 1-avgustda 3000 nusxada Samaraqanda chop etilgan. 1931-yildan Toshkentda nashr etila boshlagan. Gazetaga turli davrlarda Hotam Qirg'izboyev, Yo'ldosh Shamsharov, Sanjar Tilla, Ramz Bobojon, G'ani Jahongirov, Suhrob Yo'ldoshev, Abdusaid Ko'chimov singari adib va jurnalistlar muharrirlar qilishgan.

Bugun gazeta tahririyatida uzoq yillar davomida Bosh muharrirlar qilgan taniqli jurnalist Suhrob Yo'ldoshevning maroqli xotiralari bir qulog tutaylik-a:

Gazeta tahririyatida ishlashni talabalik yillarimdan boshlagandim. Dastlab musahih yordamchisi, musahih, Nizomiy nomidagi pedagogika institutini tamomlagach, adabiy xodim, bo'lim mudiri vazifalarida ishladim. Shu yoshimda ham bolalar, yoshlar hayotiga oid maqolalar, ocherk va hikoyalari yozishni kanda qilgim yo'q.

Inson hayotida unutilmas voqelar ko'p bo'ladi. Matbuotda birinchi maqolam, nashriyotda ilk kitobim chop etilgan kunni, shuningdek, gazetaga Bosh muharrir etib tayinlangan kunimni sira unutmeyman. Yigirma besh yillik muharrirlilik davrimga qanday baho berishni bilmayman-u, lekin O'ktam Usmonov, Tohir Malik, Sulaymon Rahmon, Muhammad Ali, Tolib Yo'ldosh, Omon Muxtor, Safar Barno, Fayzi Shohismoil, Sulton Jabbor, Shohruh Akbar, Erkin Malikov, Erkin Xo'jayev, Ikrom O'tbosarov, Tursunoy



boraman. Uning har bir sonini qiziqarli bir kitob deyish mumkin. Sakkiz betdan iborat bo'lgan rangli tasvirdagi gazetani qo'lga

## HAR SONI BIR KITOB...

Ahmedova kabi taniqli shoir va yozuvchilar, iqtidorli jurnalistlar bilan ishlaganimni faxr bilan yodga olaman. Ayniqsa, fotomuxbirimiz Ravil Albekovning fidoiyligini yoshlarimizga ibrat qilgim keladi. Hamkasblarim orasidan O'zbekiston xalq shoirlari, yozuvchilari, Respublikada xizmat ko'rsatgan jurnalistlar hamda madaniyat xodimlari yetishib chiqqanidan behad mammunman.

Shuningdek, mening kamtarona mehnatlarim ham munosib taqdirlandi. Hukumatimizning ko'plab «Faxriy yorliq»lari bilan taqdirlandim. «O'zbekiston respublikasida xizmat ko'rsatgan o'qituvchi» faxriy unvoniga sazovor bo'ldim.

Dastlab 3000 nusxada chop etila boshlagan gazetamiz 1984-yilda 1 million 150 ming nafar o'quvchining xonadoniga kirib borgandi. Xodimlarimiz viloyatlar, tumanlarda maktabma-maktab yurib, obunani tashkillashtirish, sinflararo musobaqalar o'tkazildi.

Tahririyatimiz qoshida «Yosh muxbirlar» maktabi faoliyat ko'rsatardi. Uning ichki va sirtqi bo'limlariga yuzlab o'quvchilar a'zo edilar. Kuniga 300-400 tagacha xatlar olardi.

Shu o'rinda gazeta sahifalaridagi maqolalarda kimlar va nimalar haqida yozilardi, degan savol tug'ilishi mumkin. O'sha paytlarda ham hozirgidek respublikamiz bolalari hayotidagi yangiliklar, ularning har sohada qo'lga kiritayotgan yutuqlari, muammolari, shuningdek, dunyo bolalari hayotiga oid qiziqarli ma'lumotlar haqida yozilardi.

Bu an'anani hozirda mustaqillik mevasi bo'lismish «Tong yulduzi» davom ettirib kelyapti. Ko'p yillar davomida bolalar bilan ishlagan insonlar bolako'ngil bo'lib qolisharkanmi, bu gazetani hali ham zavq bilan o'qib

olib, ajoyibotlarga boy bolalar hayoti aks etgan sahifalarini varaqlab, havas qilaman. Ilgarilar gazetaning bunday holatda chop etilishini biz hatto orzu ham qilolmasdik. U nafaqat tashqi ko'rinishi, mazmun-mohiyati, mundarijasining rang-barangligi jihatidan ham avvalgilaridan o'n, hatto yuz chandon yaxshi chiqyapti. Lekin adadining kamligi tashvishlantiradi kishini. Shahrimizdagagi bir emas, bir necha gazeta do'konlarini aylanib ham topolmaymiz uni. Poytaxtdaki ahvol shu bo'lsa, viloyatlar, tumanlar, chekka-chekka qishloqlardagi holatni gapirmsak ham bo'larkan-da.

Gazetaning 80 yilligi nishonlanadigan mazkur yilimizda bu qunvoq gazeta har bir xonadonga kirib borishini istardim...

Xullas, qilingan va qilinishi lozim bo'lgan ishlar ham kam emas. Bolalar ma'naviyatini shakkantirishdek xayrli, ezgu ishlarga o'z hissasini qo'shib kelayotgan gazeta jamoasi, uning faol muxbirlari bu yo'lida sira charchashmasin. «Tong yulduzi»ning nurlari hamisha porlab tursin!..

Otaxon bilan qizg'in suhbatimiz yana ancha davom etdi. Ish tajribalari, obunani tashkillashtirish xususidagi fikrlari bilan o'rtoqlashdilar. U kishi yaqinda ibratli bir ishga qo'l uribdilar: o'zlaristi qilayotgan mahalladagi bolajonlarning ota-onalari, buva va buvijonlar bilan hamsuhbat bo'lish asnosida farzandlarini, nabiralarini «Tong yulduzi» gazetasiga obuna qildirishlarini maslahat beryaptilar.

Biz esa ezgu-maqsadlar yo'lidi ishlariga rivoj tilab, «Hormang, muharrir bobo!» deb qolamiz.

Feruza ABDUSAMAD qizi suhbatlashdi

## «TUNGI SUHBAT» turkumidan

Salom, bu men – Karim. Men ko'plab gazeta va jurnallarni o'qib turaman. O'tgan kuni gazetadan bir maqolani o'qib, yoshligim yodimga tushdi. Qiziqayotgan bo'lsangiz; marhamat, so'zlab beray:

Men yoshligimda juda o'yinqaroq bola bo'lganman. Ko'plab o'rtog'larim bo'lgan. Bundan ancha yillar ilgari (o'shanda 4-sinfda o'qir edim) qiziq bir voqebo'lgan. Yaxshi ko'rgan faslim – qish edi. Bu fasl ba'zi o'rtoqlarimga yoqmasdi. Qor yoqqan kunlari ich-ichimdan quvonardim. Bir kuni do'stlarim bilan maktabdan qaytayotganimizda, osmonni oppoq tangachalar qoplab qor yog'a boshladi. Hammamiz yugurib, quvnab osmonga qo'l cho'zdik. Kimdir uyiga shoshildi, kimir qor o'ynab qoldi. Uyim uzoqdaligi sabab hech yoqqa shoshilmadim, axir bunday kunlar tez-tez takrorlanmaydi-ku. Qortinsin, keyin uyga boraman, degan bahona bilan keksa tut daraxtining ostida o'tirib qor yog'ishini kuzatdim. Shu payt yonginamda qandaydir quşning ovozi eshitildi. U yoq-bu yoqqa



## MEHR ULASHAYLIK

qaradim, quş ko'rinnadi. Balki qulog'imga eshitilgandir, deb yana qor yog'ishini kuzatdim. Birozdan so'ng, yana o'sha ovoz eshitildi, beixtiyor ortimga qaradim, kichkina quşcha qanotlarini yozib, qor ustida behol yotardi. Uni darhol qo'limga oldim. Sovuqda qanotlari muzlab, karaxt bo'lib qolibdi. Quşchanai avaylabgina uyga olib ketdim. Hech kimga sezdirmay qog'oz qutiga solib, karavotim ostiga yashirib qo'ydim.

Tun bo'yli uxmlayolmay chiqdim.

Xayolan quşcha bilan suhbatlashib, gohida astagina holidan xabar olib turdim. Onam esa mening bezovtalanganimni sezib, ikki-uch bor:

– Senga nima bo'ldi, biror joying og'riyaptimi? – deya xavotirlanib peshonamni ushlab ko'rdilar.

– Men yaxshiman, onajon, bilasiz-ku, qorni yaxshi ko'raman, derazadan qarab turgim keldi, – deb onamni tinchlantirdim. So'ngra, yana xayolga toldim: «Quşchaning onasi bormikan? Bor bo'lsa, bolasini o'yab

yig'lab o'tirgandir. Tunda uni qayerdan ham topardi». Shu payt quti ichidagi quşcha meni eshitgandek tipirlab qoldi. Demak, taniga harorat kirib o'ziga kelibdi-da. Suyunib boshimni karavot ostiga suqdim-da, qog'oz qutini ochdim. Quşcha chindan ham oyoqqa turib, taşhagan non ushoqlarni terib yebdi. Balki suv ichgisi kelayotgandir, deb kichkina piyolaga suv qo'ydim. Endi uxlaskak bo'ladi, dedim-da, quşchanai joyiga surib karavotga cho'zildim...

Ertanida quşlarning ovozi eshitildi, o'rnimdan turib, deraza oldiga bordim. Bir to'p quşlar chug'urlashib ro'paramda charx urar, nimanidir sezgandek sira ketmasdi. Yugurib xonamga kirdim. Quşchanai qo'limga oldim-da, ayvonga otildim. Quşlar galasi hamon derazamiz qarshisida shodon qanot qoqar, go'yo raqsga tushishardi. Beixtiyor qo'limgi derazadan chiqarib, kaftimni ochdim. Quşchanai ohista qanot qoqib yuqoriga ko'tarildi-da, bir aylanib yana pastga sho'ng'idi, menga ta'zim qilgan kabi yonimda uchib o'tdi va quşlar galasiga qo'shildi...

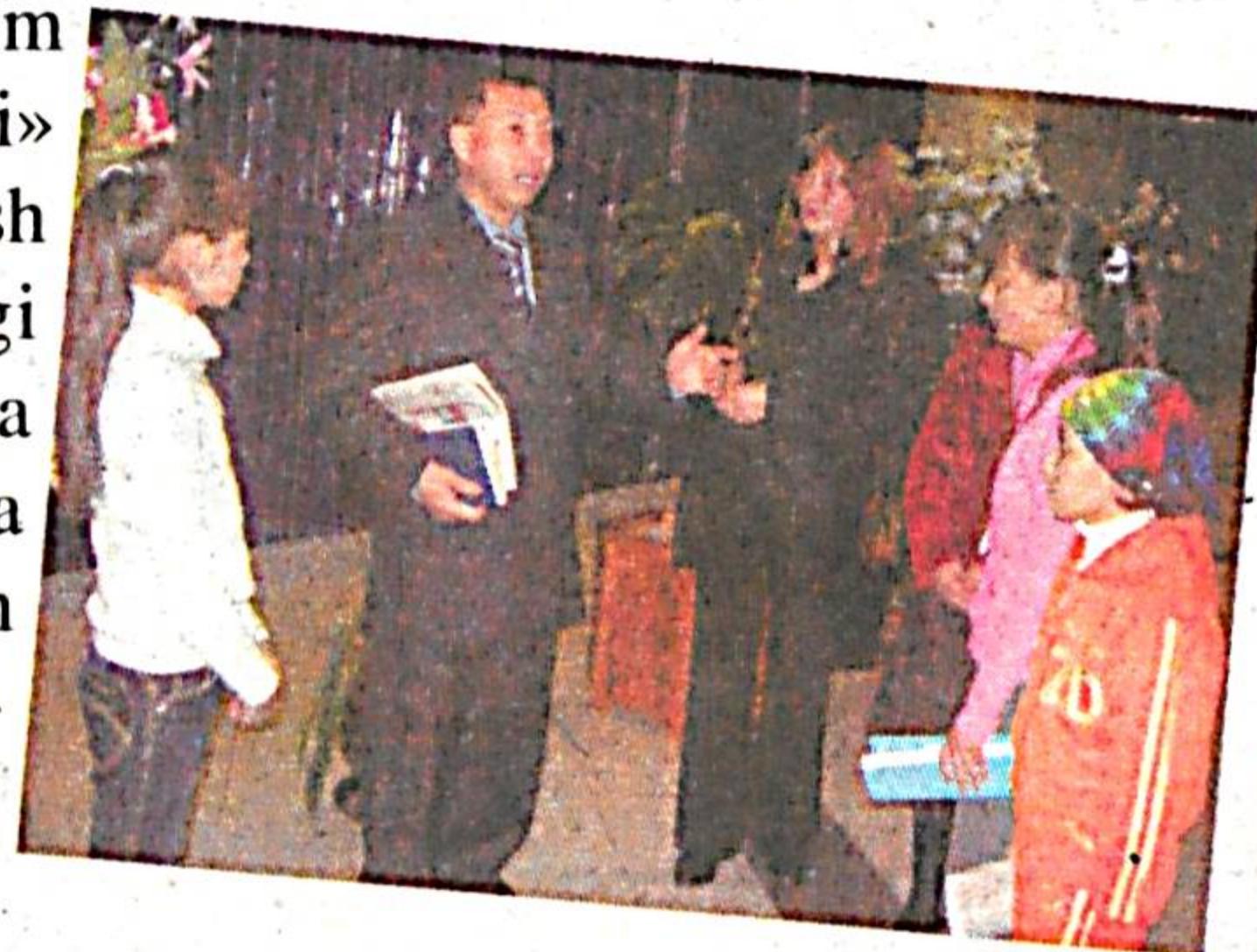
Shohjahon RAUPOV



Bizning baxtli, farovon yashashimiz, puxta bilim olishimiz uchun qonunlar ishlab chiqiladigan O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlis Qonunchilik palatasi binosini o'z ko'zim bilan ko'rishni niyat qilib yurardim.

## DEPUTATLAR BILAN UCHRASHDIK

Yaqinda ana shu orzuim ushaldi. Biz «Tong yulduzi» tahririyati qoshidagi «Yosh qalamkashlar» to'garagi a'zolari Senat binosiga sayohat uyuشتirdik. Sharifa Salimova, Ravshan Oxunov, Anora Bobomurodova, Muhabbat Abdullayeva, Surayyo



Ahmedova, Olim O'sarov kabi deputatlar bilan uchrashdik. Qiziqarli savol-javoblar tarzida o'tgan suhatimiz so'ngida Olimjon aka O'sarov muhtasham binoni sayr qildirdilar. Bino atrofini o'rab turgan 36 metrli 36 dona ustunlarni, kattaligi jihatdan dunyoda ikkinchi o'rinni egallaydig'an qandilni hayrat bilan tomosha qildik.

Yana, davlatimiz byudjetining kattagina qismi biz bolalarning ta'lif olishimiz uchun ajratilishini bilib oldik.

Sayohatdan olgan taassurotlarimni sinfdoshlarim bilan o'rtoqlashdim.

Aziza AKBAR qizi,  
Toshkentdaggi 249-maktabning 6-sinf o'quvchisi

## O'ZIM UYALIB QOLDIM

4 yoshli chog'imda oyijonim jajjigina chaqaloq olib keldilar. Uyimiz to'la mehmon, hamma xursand. «Buning singling Hojiyaxon», deya tanishtirishdi menga. Uni uzoq tomosha qildim, u esa ko'zini ochmasdi. Qorni to'ygach, pishillab uyalib qoldim. u xlayverardi. Kechalari esa yig'lab uyqu bermasdi.



O'shanda, menga yig'loqi chaqaloq kerakmas, deya xarxasha qilganim yodimda.

Hozir esa singlim dastyor bo'lib, qo'limdan ishimni oldi. Ch a q a l o q kerakmas, degan gapimdan o'zim

Feruza AHMATOVA

## AYYOR TULKI

Men o'rmonda ayyorman,  
Tekin oshga tayyorman.  
Hayvonlar dog'da qolar,  
Chunki pandi bisyorman.



Tul kampirning xo'rozin,  
Kecha ko'tardim nozin.  
Avval rosa kuylatib,  
So'ng o'chirdim ovozin.

Toshkent viloyati, O'rtaçirchiq tumanidagi 29-maktabning 6-sinf o'quvchisi

Madina BEKNAZAROVA,

Yaqinda Xorazm viloyati,  
Xonqa tumanidagi  
33-maktabning 8-sinf  
o'quvchisi Jayrona  
Sultonovadan maktub  
oldik. Yodingizda bo'lsa, u  
«Quvnoq tanaffus»  
sahifasida e'lon qilingan  
rasmi topishmoqqa  
birinchilardan bo'lib  
to'g'ri javob  
yo'llagani uchun  
taqdirlangandi.  
Maktubida  
tahririyatimiz  
tomonidan yuborilgan  
«Maqtov yorlig'i»  
hamda sovg'an olib,  
behad quvongani,  
ustozlari ham, sinfdoshlari  
ham juda mammun  
bo'lishgani haqida yozibdi.  
Tengdoshlarining  
bilimdonligi, zukkoligini  
sinash maqsadida o'zi ham  
bir jumboqli masala yozib  
yuboribdi:

### 1-masala:

Bir kishi sotuvchining yoniga borib, o'zida qancha pul bo'lsa, shuncha so'm qarz oldi va 100 so'mini sarfladi. Ikkinci sotuvchining yoniga borib, o'zida qancha pul bo'lsa, yana shuncha qarz oldi va 200 so'mini sarfladi. U yana ikki sotuvchi bilan yuqoridagi holatni takrorladi va mos ravishda 500 va 600 so'mdan sarfladi. Oxirgi sotuvchi bilan xayrlashgach, puli qolmadidi.

Xo'sh, dastlab uning qancha puli bo'lgan va qanchasini sarflagan?

### 2-masala:

Bir kishi bozorga tuxum olib kelib, birinchi xaridorga tuxumlarining yarmini va yana bittasini, ikkinchi xaridorga qolgan tuxumlarining yarmini va yana bittasini, uchinchi xaridorga esa so'ng, unda 15 ta tuxum qoldi.

Xo'sh, sotuvchi bozorga nechta tuxum olib kelgan?

### 3-masala:

Ikki xaridor tijorat do'konidan 15 ming so'mga ikkita bir xil buyum olibdi. Oradan biroz vaqt o'tgach sotuvchi buyumlarining narxi 500 so'mdan ekanligini sezib qolib, xaridorlarga 500 so'mni qaytarib berish maqsadida ularning ortidan ketayotib, yo'lda 300 so'm pulini yo'qotib qo'yibdi va xaridorlarga 1 so'mdan beribdi. Endi mulohaza yuritaylik: bu holda xaridorlarning har biri 6,5 ming so'mdan bergan bo'ladi. Ikkala xaridor 13 ming so'm berdi va yo'lda 300 so'm yo'qolib qoldi. Jami 16 so'm bo'lyapti. Xo'sh, unda 100 so'm qayerdan kelib qoldi?

## QISHKI TA'TIL SARGUZASHTGA BOY BO'LSIN!

Tahririyatimza kelayotgan maktublarning aksariyati «Quvnoq tanaffus» sahifasiga ekanligi uning oz fursatda o'z o'quvchilarini topganidan dalolat. Sahifadagi rang-barang rasmlarni ko'rib, tasviriy san'at ixlosmandlari safi kengayotganidan behad mammunmiz.

Bugun e'tiboringizga havola qilayotgan rasmlarimizni jizzaxlik Elmira Ochilova chizib



yuboribdi. Ularning milliylik ruhi bilan sug'orilgani yana-da quvontiradi kishini.

Qishki ta'til kunlaringiz ham sarguzashtlarga boy bo'ladi, deya umid qilamiz. Ular haqida «Quvnoq tanaffus»ga albatta yozib yuboring!

## SANDALAR

O'qituvchi:  
- Ko'rsichqon bir kunda o'z og'irligidan ikki barobar ko'p ovqat yeydi.

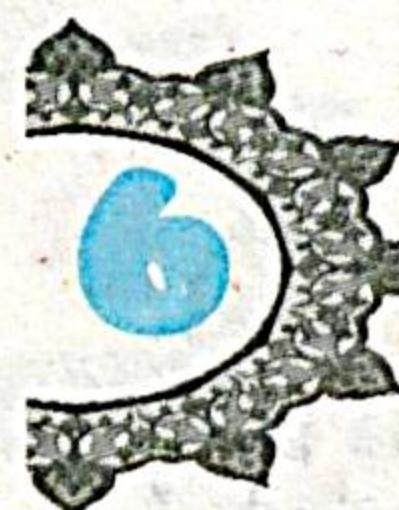
O'quvchi:  
- Iye, ko'rsichqon o'z og'irligini qayerdan biladi?



Botir uya kichkina toshbaqa olib kelib parvarishlay boshladi.  
- Qo'yib yubor, nima qilasan bechorani qynab, - dedi onasi.  
- Toshbaqalar ikki yuz yil yashaydi, deyishadi. Simab Botirjon.



Qo'qon 1-akademik litsey talabasi  
Hamidjon POZILOV to'plagan



Mening bir Vatanim bor, bir Vatan-ki, bir Vatan,  
Mening bir chamanim bor, bir chaman-ki, bir chaman.  
Mening bir samanim bor, bir saman-ki, bir saman,  
Mening bir Vatanim bor, unga fido jon-u tan.

Ishkomlardan uzumlar qishga qadar arimas,  
Chollari, kampirlari yuz yoshgacha qarimas.  
Har uydun mayin alla, inga-inga kelar sas,  
Mening bir Vatanim bor, bir Vatan-ki, bir Vatan.

Basharni kiyintirib to'yintirar dehqoni,  
Ovrupo e'zoziga loyiq Sohibqironi.  
O'zga el yaxshisidan yaxshiroqdir yomoni,  
Mening bir Vatanim bor, bir Vatan-ki, bir Vatan.

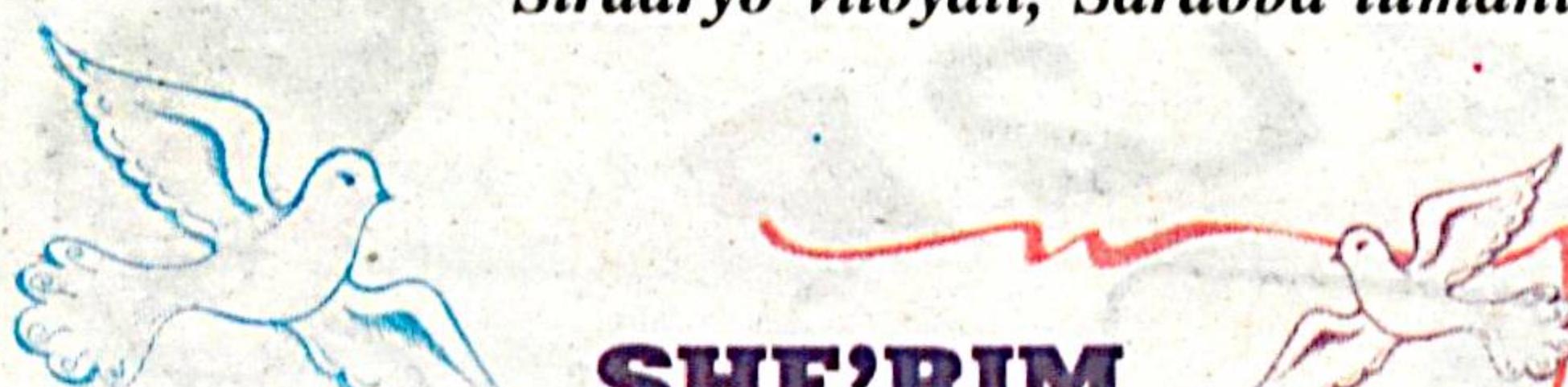
Davrimning xush paytlarin yuragimga jo qildim,  
Navoiyning baytlanin yuragimga jo qildim.  
Mirzo Bobur qaydalarin yuragimga jo qildim,  
Mening bir Vatanim bor, bir Vatan-ki, bir Vatan.

Bu Vatan – Buxoriylar, Kubrolarning Vatani,  
Al-Xorazmiy, Beruniy, Sinolarning Vatani.  
Va mening kabi oddiy Mirzolarning Vatani,  
Mening bir Vatanim bor, bir Vatan-ki, bir Vatan.

Yigitlari alp qomat, Barchin misol qizlari,  
Azim Nil qirg'og'ida al-Farg'oniy izlari.  
Yofas ibn Nuhga band nasabi – ildizlari,  
Mening bir Vatanim bor, bir Vatan-ki, bir Vatan.

Har birimiz ertani umid bilan qutlaymiz,  
Zamon o'tar, istiqlol kalomin unutmaymiz.  
Va lek Vatan tuprog'in mudom ko'zga surtgaymiz,  
Mening bir Vatanim bor, bir Vatan-ki, bir Vatan.

*Mirza QAYNAROV,  
Sirdaryo viloyati, Sardoba tumani*



Oppoq kabutarlar qanotin yozib,  
Moviyrang samoga etganda parvoz.  
Qalamim oq qog'oz uzra tebranib,  
Mening yuragimda beradi ovoz.

She'r yaralgan onda yuragim pora,  
Uni oq qog'ozga tushirish qiyin.  
Qo'llarim tolmaydi, ammo xayolda,  
Yangi o'y-fikrlar, tushunish qiyin.

She'rim yuragimda ochilgan gulim,  
Gulbarglarin asta to'kar qog'ozga.  
Hali juda uzoq-uzoq manzilim,  
She'rim, sen-la kirdim go'zal olamga.

*Kamola O'RINOVA,  
Xorazm viloyati, Shovot tumani*



Yozuvchi bobongiz Jo'ra Fozil 1949-yil 5-oktabrda Buxoro viloyati, Romitan tumanida tug'ilgan. ToshDU jurnalistika fakultetini tugatgan. Hozir «Romitannoma» gazetasi Bosh muharriri vazifasida ishlendi.

O'zbekiston yozuvchilar uyushmasi a'zosi Jo'ra Fozilning «Muhabbatning bayramlari», «Barqut mavsum», «Buxoro elchisi», «Baxt yulduzi», «Mening qizil gulim», «Bolalikning yolg'iz yodgori», «Ayriliq ostonasi», «Tiramoq armonlari» kabi hikoyalari, qissalar va romanlaridan iborat kitoblari nashr etilgan. Jo'ra Fozil, shuningdek, rus adiblari Konstantin Paustovskiy va Viktor Astafevning qissa va romanlarini rus tilidan tarjima qilgan.

Bobongizni bolalar uchun yozilgan asarlari ham talaygina. Quyida berilayotgan hikoyalari aynan sizlar uchun atalgan.



## MEHR BAHORI

### (Hikoya)

Oilada kenja o'g'il bo'lganim sabab, hiyla sho'x, injiq va erka edim. Bu erkalikning o'ziga xos imtiyozlari ham bo'lib, taomning avvali, meva-chevaning eng sarxili meniki edi. Hech qayerda yozilmagan bu qoidaga otanonam so'zsiz amal qillardilar. Onam haddan oshib ketgan sho'xliklarim uchun onda-sonda jazolab tursalarda, u kishining cheksiz mehrlarini murg'ak yuragim sezardi. U kishi hech qachon meni yomonlamas, men bilan bog'liq hamma narsa doimo eng «a'lo» edi onam uchun.

Keyin... Keyin qishning yomg'ir aralash qor yoqqan qora bir kunida onam foni yunyon tark etdilar. Men onamning cheksiz mehrlaridan bahramand bo'lmay yashashga bir amallab ko'nikdim. Endi hech kim taomning avvalini ham, mevaning sarxilini ham menga ilinmas va bunga ham ko'nikib ketgandim.

Oradan ko'p yillar o'tdi. Kimdir onam singari mehr ko'rsatishi mumkinmi, degan fikrni xayolimga ham keltirmasdim. Imonim komil ediki, endi bunday mehr mena sira nasib etmaydi. Lekin keyinchalik yanglishganimni anglay boshladim. Bu... nevaralarim ulg'aya boshlagach ma'lum bo'ldi. Katta o'g'limning qizi Iroda qiliqlari bilan onam vafot etgan ko'nglimda bekilayozgan mehr bulog'i ko'zlarini qayta ochmoqchi bo'ldi.

Endigina savodxon bo'lgan qizaloq uchun men yozgan kitoblar eng qiziqarli, men kiygan kiyimlar eng chiroli va men olib bergen muzqaymoqlar eng mazali. Xullas, men «Ona qizim» deya alqaydigan qizgina rahmatlik onam singari har bir harakatimdan illat emas, fazilat axtarardi. Uning murg'ak qalbidagi ulkan mehr, onalargagina xos muhabbat shunga undardi, chamasi.

Hovlimizda savr oyi oxirlarida pishib yetiladigan bir to'p o'rik bor. Bahor qariyotgan kunlarning birida oilamiz a'zolari jamuljam bo'lib, so'rida ana shu o'rik mevalarini tanovul etardik.

## XATOSINI TUZATDI

Yangi yil kunlari edi. Qizimning kichik o'g'li besh yashar Mirshod choponining barini xilpillatib, hovliqancha kirib keldi.

U har Yangi yil arafasida bizdan sovg'a olishga o'rgangan. Bu gal yigitchaning nimadandir juda bezovta ekani bilinib turardi.

Nihoyat, hiyla taraddudlangach, so'radi:  
– Bobo, menga bergan sovg'angiz orasida moshinchcha yo'q-ku?!

– Obbo, bolasi tushmagur-ey, bu yog'i qandoq bo'ldi endi...

Sovg'aning ichida moshinchcha yo'q edi-da.

– Mirshodbek, – dedim men, – moshinchani unutib qo'yibman-ku, kelasi safar.

Lekin bu Mirshodbek deganingiz anoyilardan emas, undan osonlikcha qutulib bo'psiz.

– Bobojon, – dedi quv nevara, – moshinchani sovg'aning ichiga solib qo'yishni siz unutmabsiz, Qorbobo unutgan... Qorboboga telefon qiling, olib keladi...

Qorboboga telefon qilib, uning «xatosini» tuzatishga to'g'ri keldi.

O'rik tanovul etayotgan bo'lsam-da, xayollarim allaqayerlarda sayr-sayohat etishardi.

– Bobojon, – dedi Iroda bir mahal, – mana bu o'rikлarni yeng. Siz uchun tanladim!

Qizchaning qo'lida yetilib pishgan to'rt dona sarxil zardolu bor edi. Uning ko'zlariga tikildim. Bu ko'zlarida xuddi onam nigohlaridagi singari cheksiz mehr, muhabbat yolqinlari bor edi. Yuragim zirqirab ketdi.

– O'zing yegin, ona qizim, – dedim.

– Yo'q, yo'q, bobojon, men bu o'rikлarni siz uchun ataylab tanladim! Qarang, qanday chiroli!

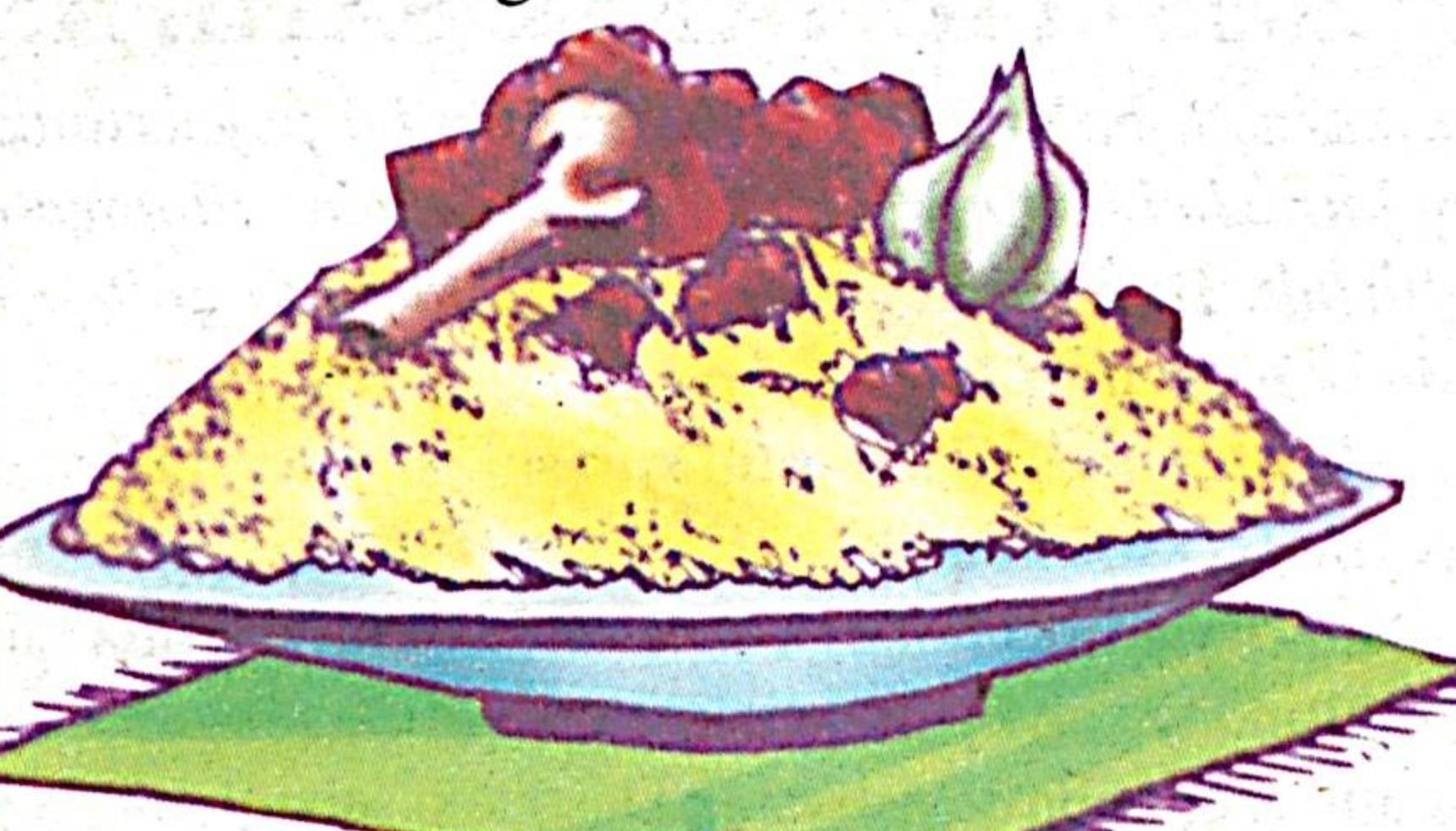
– Ey xudo! – fikran xitob qildim men, – tilimga «Ona qizim» degan kalimani bekorga keltirmagan ekansanda!

Qizaloq qo'lini hamon uzatib turar, uning kaftidagi bejirim mevalarga qarab yig'lagim kelardi. Bahor qarigan kunda navbahorning – mehr bahorining nafasini sezib turardim...

*Jo'ra FOZIL*



## SAMARQANDCHA OSH YOQADI



Samarqandga borganingizda, albatta «Dilshoda» mehmonxonasida mehmon bo‘ling. Darvozasi Amir Temur

maqbarasi tomonga qaragan, mehmonlar uchun doimo ochiq turadigan bu darvoza yoniga yaqinlashar ekansiz, «Yaxshi joy, ammo nega uning atrofida o‘zbekcha choyxona qurishmagan ekan?» deb o‘ylaysiz... Yo‘l yurib charchagansiz, mehmonxonaga joylashib olganingizdan so‘ng, sizga bo‘lgan xizmatning yuqoriligidan ko‘nglingiz yorishib ketadi.

— Dilshoda, bo‘laqol, bozorga borish kerak, — deydi uning buvisi O‘g‘iloy opa. Bir zayl ozoda va chirolyi kiyinib yuradigan chaqqon nabira doimo bozorga borish uchun shay turadi.

Buvisining qo‘lidagi xaltalardan birini olib, buvisidan-da, ildamroq yuradi. Uni mehmonxonani boshqarayotgan ishbilarmon buvisi yaxshi bilgani uchun ham: «Pishloq, brinza va qaymoqni sen tanlaysan», deydi unga ishonch bildirib.

Qaymoq va Samarqandning do‘mboqqina, mazali, tengsiz nonlarni ham u tanlaydi. Chunki ularning mehmonxonasiga asosan xorijlik mehmonlar ko‘proq kelishadi. Ular Samarqandning mazali issiq nonlariga hayrat bilan tikilib, o‘z tillarida bir nimalar deyishadi, shekilli, buvisi Dilshodani chaqirib:

— Nonlarni mana bu ishbilarmon nevaram — «mehmonxona direktori» Dilshodam olib keladi, — deydi uni suyib.

Dilshoda buvisining erkalashlaridan quvonib ketadi. Buvisi inglizchani biladi. Xorijliklar bilan bermalol kulishib, gaplashib o‘tiradi. Dilshoda buvisiga havas qiladi. Menga ham inglizchani o‘rgating, deyishni qo‘ymaydi. Hozir u mehmonlarga choynini olib kelib, inglizchasiga salomlashadi. «Xush kelibsizlar», deydi. Keyin mehmonlar Dilshodaga sovg‘alar berishadi. Rangli qalam, albom va xorij gazeta, jurnallari... Dilshoda esa ularni avaylaydi, o‘rtog‘i Durdonaga ko‘rsatadi, ammo sovg‘alarni hech kimga hadya qilmaydi. Barchasini yig‘ib, katta albom qilgan.

Biz «Dilshoda» mehmonxonasida bo‘lganimizda, mehmonxonada mehmonlar uchun yaratilgan sharoitlardan quvondik. Bozorga erinmay boradigan kichik ishbilarmondan «Siyob» bozori haqida so‘radik.

— Bozormi? — deydi u shiringina jilmayib ikkita qilib xuddi arqondek o‘rilgan qop-qora sochlarni o‘ynab. — U yerda hamma narsa bor. Men ham buvim singari tadbirkor bo‘lsam, deyman. Mehmonlarga oyijonim, buvijonim, xolam Shahnoza va men xizmat ko‘rsatamiz. Bir-biridan mazali ovqatlar tayyorlaymiz. Xorijliklarga, ayniqsa, samarqandcha osh yoqib qoladi-da; oyimga: «Bizga ham o‘rgating», deya qozon oldiga qiziqib kelishadi. Seni «Angliyaga o‘qishga olib ketaman», degan bitta sayyoh. O‘sanda men u yerda zerikib qolaman, deb yig‘lagan edim. Endi esa katta bo‘lyapman. «Parikmaxer» bo‘lmoqchiman.

— Dilshoda, hovlingiz Samarqandning eng ulug‘ joyi, ya’ni Amir Temur maqbarasi yonida joylashgan ekan.

— Men bundan faxrlanaman, — deydi u quvnoqlik bilan.

— Maktabda sizga qaysi darslar yoqmaydi?

— Rasm chizishni yomon ko‘raman.

Bolalar to‘g‘risini gapiradi. Ko‘ngliga kelgan gapni qaytarmaydi. Dunyonи o‘zining oppoq orzularidek his qilayotgan Dilshodaga dilidek yorug‘ kunlar tiladik.

**Ma’mura MADRAHIMOVA,  
SAMARQAND – TOSHKENT**

## SKANVORD

Sahmat-chi un-voni	Ho‘l meva	Masofa o‘ichovi	Libos	Ro‘zg‘or jihizi	Inert gaz
Ov qushi	Ovoz	Elektron lampa	Soqqali o‘yin	Bilim-don	Shi-kor
Sport angomi	Avtomobil qismi	Nota	Muchal yiliu		Qobi-liyat
Ukrai-nadagi viloyat	Dehqon-chilik ekini	Rus konstruktori	Xabar	Qattiq metalli	
Viloyat markazi	“Nur”li tuman	Jizzah viloyati-tumani			Don mah-sulli
Dori idishi	Ish joni-nivori	Sena imo-g‘i			
Neft yoqil-g‘isi	Tashqi qiyofa	Bog‘-lovchi	Qadimgi Volga nomiu	Fran-suz adibi	Fransiya dagi tarixiy maskan
Havoni o‘rganuvchi fan	F.ORIPOV tuzgan	Ma murjon (ustoz hofiz)	Kata xona	Vaqt o‘icho-vi	Bino
		Axborot vositasigi			Torli soz
		Nosir Hisrav			
			Tok hosilli	G‘oyat go‘zal, barno	

**Kimki shogirdlikka chin  
dilidan shod,  
Bir kuni o‘zi ham  
bo‘lg‘usi ustod.**

**F.ORIPOV tuzgan**

## LONDONGA BORSAM, DEYMAN

2008-yil biz yunon-rum kurashchilarimiz uchun omadli keldi. Men bobomning nabirasiman. Bobom Isoq Qurbanov, dadam Farhod Qurbanov, akalarim Olim, Bahodir, Hakim Qurbanovlar erkin va yunon-rum kurashi bo'yicha xalqimizga tanilib ulgurgan sport faxriylaridir.

-Yil davomida bir nechta xalqaro turnirlarda qatnashdim. Muvaffaqiyatlar menga eshik ochdi. 2008-yil menga uch marta o'z tengqurlarim orasida respublika championligini hadya etdi. Endi esa Osyo championiman. Ustozim Olim aka har bir polvonga alohida e'tibor beradilar. Salomatligimizni muntazam nazorat qiladilar. Sportchi uchun birinchi o'rinda tartib-intizom, keyingina senga omad o'z eshiklarini ochadi, deydilar. Olim akadan nafaqat sport sirlarini, balki yaxshi inson bo'lisldek ajoyib xislatlarni o'rgandik.

Yangi yilda yangi orzularim bisyor. 2012-yil Londonda o'tadigan XXX yozgi Olimpiya o'yinlarida qatnashsam, deyman. Bayram bilan barcha yurtdoshlarimni qutlayman.

## ENG YAXSHILAR ANIQLANDI

2008-yil o'zbek sporti uchun omadli bo'ldi. Pekinda o'tgan XXIX yozgi Olimpiya o'yinlarida 58 nafar sportchimiz ishtirok etib, o'z g'alabalarini bilan dunyo ahlining e'tirofiga sazovor bo'ldi. Jumladan, erkin kurashchimiz Artur Taymazov Olimpiadaning oltin, Soslan Tigiyev kumush medallariiga ega bo'ldilar.

Dzyudochimiz Abdulla Tangriev kumush medalni qo'lga kiritgan bo'lsa, Rishod Sobirov ko'ksini bronza medali bezadi.

Trampolinchi Yekaterina Xilko hamda sport gimnastikachi Anton Fokinning mahorati ham bronza medalga baholandi. Futbol bo'yicha yoshlar terma jamoamiz

Saudiya Arabistonida o'tgan Osyo championatida kumush medal hamda jahon championati yo'llanmasini qo'lga kiritdi. Bu kabi zafarlarni anchagini davom ettirish mumkin...

Yaqinda respublikamizda faoliyat ko'ssatayotgan sport jurnalistlari «Sport» gazetasi tashkil etgan so'rovnoma qatnashib, 2008-yilning «Eng yaxshi sportchisi, murabbiyi, jamoasi» nomini aniqlashdi. Unga ko'ra, kurash bo'yicha jahon championi, qator xalqaro turnirlar g'olibii Abdulla Tangriev eng ko'p ovoz to'pladi. «Yilning eng yaxshi murabbiyi» nomiga esa futbol bo'yicha mamlakat yoshlar terma jamoasi ustozni Ahmad Ubaydullayev loyiq topildi.

Shuningdek, O'zbekiston futbol federatsiyasi ham ommaviy axborot vositalari xodimlari o'rtasida so'rov o'tkazib, yil laureatlarini aniqlandi.

2008-yilda Osyo qit'asining «Eng yaxshi futbolchi» nomiga loyiq ko'rilgan milliy terma jamoa va «Bunyodkor» klubini himoyachisi Server Jeparov bu so'rovda ham eng ko'p ovoz to'pladi.

1989-yilda tug'ilgan yoshlardan ajoyib tarkib tuza olgan Ahmad Ubaydullayev «Eng yaxshi murabbiyi» so'rovnomasida g'olib chiqdi.

2008-yilda «Osiyoning eng yaxshi hakami» deb topilgan hamyurtimiz Ravshan Ermatov respublikamizda ham tengsiz topildi. Darvoqe, Ravshan Ermatov yaqinda tugagan futbol bo'yicha klublar o'rtasidagi jahon championatining final uchrashuvini boshqardi. Yaponiyada o'tgan musobaqa finalida Angliyaning «Manchester Yunayted» va Ekvadorning «LDU» jamoalari uchrashib, unda 1:0 hisobida inglzlarga omad kulib boqdidi.

## «JIVACHKA» FOYDALIMI?

«Jivachka»ni asosan tishda kariyes bo'lmasisligi uchun bir kunda 2-3 mahal chaynash mumkin.

Saqichga qo'shilgan moddalar organizmiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Bularni bola organizmiga katta miqdorda kelib tushishi ularda qorin og'rig'i, so'lakni ko'p oqishi, ich ketishini vujudga keltiradi.

Uyda ota-onalar, opa-singillar qoldirib ketgan «jivachka»ni olib og'zingizga zinhor solmang.

Unda mikrob bo'lishi mumkin. Bu holatni chaqirgan mikroblar sizni og'iz bo'shlig'ida in quradi.

Tohir IBRAGIMOV,  
oliy toifali shifokor



Bobur hali maktabga bormadi. U Yunusobod tumanidagi «Lola» nomli maktabgacha tarbiya muassasasida ta'lim

## O'ZIM CHIZDIM

oladi. Tabiatning go'zalligi uni o'ziga mahliyo etgan, u nimalarni dir tinimsiz chizgisi kelaveradi. Ajabmas, Bobur Tursunovning orzulari kelajakda uni katta rassom bo'lishiga yordam bersa.



### Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi,  
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,  
«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi,  
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga  
qarashli bo'limagan xalqaro xayriya jamg'armasi.

BOSH MUHARRIR:  
To'lqin HAYITOV

Dizayner va sahifalovchi:  
Fazliddin SHOYODGOROV  
Navbatchi:  
Ma'mura MADRAHIMOVA

Gazeta  
O'zbekiston  
Matbuot va  
axborot  
agentligida  
0208-raqam  
bilan 2007-yil  
2-fevralda  
ro'yxatdan  
o'tgan.

TAHIR HAY'ATI:  
G'ayrat SHOUMAROV,  
Dilbar ALIMJONOVA,  
Qahramon QURANBOYEV,  
Jabbor RAZZOQOV,  
Feruza JALILOVA  
(Bosh muharrir o'rinosbosari),  
Dilmurod RAHMATILLAYEV,  
Dilshoda DADAJONOVA

Manzillimiz:  
700129,  
Toshkent shahri,  
Navoiy ko'chasi, 30-uy.  
Obuna indeksi: 198,  
e-mail: tong1924@mail.ru  
Tel: 244-27-25, 244-63-08  
Tel./faks:  
(99871) 244-38-10  
Rassom:  
Feruz MATYOQUBOV

«O'zbekiston»  
nashriyot-matbaa ijodiy  
uyida chop etildi.  
Haftaning  
dushanba kuni chiqadi.  
Shakli A-3,  
2 bosma taboq.  
ISSN 2010-6092  
Adadi - 62974  
Buyurtma N: J 6665